4 Testen en Logging

Programmeren 2 – Java 2017 - 2018



Programmeren 2 - Java

- 1. Herhaling en Collections
- 2. Generics en documenteren
- 3. Annotations en Reflection

4. Testen en logging

- 5. Design patterns (deel 1)
- 6. Design patterns (deel 2)
- 7. Lambda's en streams
- Persistentie (JDBC)
- 9. XML en JSON
- 10. Threads
- 11. Synchronization
- 12. Concurrency





Testen

Agenda

1. Deel 1: Testen

- Het probleem & de oplossing
- JUnit
- De klasse Assert
- Meerdere testklassen combineren



2. Deel 2: Logging

- Logging Frameworks
- Logging Levels
- Logger methoden
- Log Handlers
- Log Formatters

Ondersteunend materiaal



JUnit tutorial:

https://www.tutorialspoint.com/junit/



Het probleem



Belang van testen :

- -Iedere programmeur weet dat hij moet testen
- -Kan manueel, maar efficiënter via testprogramma
- -Slechts weinig programmeurs doen dit ook effectief...

Waarom niet?

- -te weinig tijd ...(misschien later, als de code stabiel is)
- -te moeilijk ... (de klassen zijn te veel met elkaar gekoppeld)



De oplossing: Unit testen

- Unit testen zijn testprogramma's die meestal in batch (geautomatiseerd) uitgevoerd worden.
- Elke test controleert of een bepaalde methode bij een zekere input de verwachte output geeft.
- Je schrijft een aparte testklasse voor iedere klasse
 - Voor één methode kan je één ,geen of meerdere tests hebben (afhankelijk van wat er allemaal fout kan gaan)



De oplossing: Unit testen



- Test Driven Development (Test First):
 schrijf eerst de tests, dan de code
 - ➤ Dan ontbreekt op het einde de tijd niet om te testen
- Test elementaire (kleine, onafhankelijke) functies
 - ➤ Dan zijn de tests niet te moeilijk, noch teveel gekoppeld
- Regression testing
 - ➤ Geautomatiseerde tests kan je zonder inspanning steeds opnieuw draaien. Zo vangen zij ook neveneffecten van nieuwe aanpassingen (bugcorrecties, uitbreidingen) op vroeger geteste functies op (regressies)



Starting from scratch

Veronderstel deze klasse:

```
public class Rekenmachine {
  public double sommeer(double a, double b) {
    return a + b;
  }

Hoe gaan
```

we dit

testen?



Een eenvoudige testklasse

```
public class TestRekenmachine {
     public static void main(String[] args) {
         Rekenmachine calculator = new Rekenmachine();
         double result = calculator.sommeer(10, 50);
         if (result != 60) {
             System.out.println("Foutief resultaat:"
                     + result);
                                 Goed
                                 bezig?
```

Een verbeterde TestRekenmachine

```
public class TestRekenmachine {
     private int countErrors = 0;
     public void testAdd() {
         Rekenmachine calculator = new Rekenmachine();
         double result = calculator.sommeer(10, 50);
         if (result != 60) {
             countErrors++;
             throw new RuntimeException("Foutieve som:"
                      + result);
                                    Al beter, maar
                                     tester moet
                                     namen van
                                    testmethoden
```

kennen



Het XUnit testing framework

- Oorspronkelijk voor Java, maar ook versies voor andere programmeertalen:
 - C#, VB, Perl, PHP, ADA, Fortran, Delphi, R, Objective-C, JavaScript, Actionscript, ...
- XUnit bepaalt de structuur van je test cases en voorziet tools om de tests uit te voeren.
 - ➤ Alternatief test framework: TestNG (http://testng.org/doc/)



JUnit

- Unit testing framework voor Java
- Wij gebruiken versie 4.12 zie www.junit.org/junit4
 →Javadoc: http://junit.org/junit4/javadoc/latest/
- Nog krachtigere versie sinds 10/9/2017:



http://junit.org/junit5/docs/current/user-guide/#overviewwhat-is-junit-5





- Eerste versie ontworpen in 1997 door:
 - Erich Gamma (the "Gang of Four", Eclipse IDE)



Kent Beck (specialist in XP, TDD, Agile)





Een voorbeeld met JUnit

```
import static org.junit.Assert.assertEquals;
import org.junit.Test;
public class TestRekenmachine {
    @Test
    public void sommeer() {
        Rekenmachine rekenmachine = new Rekenmachine();
        double resultaat = rekenmachine.sommeer(10, 50);
        assertEquals("De som van 10 en 50 moet 60 zijn"
            , 60, resultaat, 0E-15);
```





De JUnit annotations

- Wat nodig?
 - -import org.junit.*;
 - junit-4.12.jar als library toevoegen
 - hamcrest-core-1.3.jar als library toevoegen



- @Test → alle public void methoden met @Test worden uitgevoerd. Je weet niet in welke volgorde
- @Before → uitgevoerd voor iedere test
- @After → uitgevoerd na iedere test
- • @BeforeClass → slechts éénmaal voor alle testen in de klasse
- @AfterClass → slechts éénmaal na alle testen in de klasse
- @Ignore → tijdelijk een test uitsluiten



De JUnit annotations

@Test heeft 2 optionele parameters:

-expected

De volgende test is succesvol:

Weet je ook waarom?

```
@Test(expected = IndexOutOfBoundsException.class)
public void foutje() {
    List<Integer> lijst = new ArrayList<>();
    int eerste = lijst.get(0);
}
```

-timeout

De volgende test faalt:

```
@Test(timeout = 100)
public void oneindig() {
    for(;;);
}
```



TestRekenmachine

```
public class TestRekenmachine {
     private Rekenmachine rekenmachine;
                                              wordt uitgevoerd VOOR elke test
     @Before
     public void voorElkeTest() {
          rekenmachine = new Rekenmachine();
     @After
                                              wordt uitgevoerd NA elke test
     public void naElkeTest() {
          rekenmachine = null;
     @Test
     public void sommeer() {
          double resultaat = rekenmachine.sommeer(10, 50);
          assertEquals("De som moet <60> zijn", 60, resultaat, 0E-15);
     @Test
     public void vermeniqualdiq() {
          double resultaat = rekenmachine.vermeniqvuldiq(10, 50);
          assertEquals("Het product moet <500> zijn", 500,
                                                       resultaat, 0E-15);
```

De klasse Assert

- junit.framework.Assert
- Constructor:

-protected Assert();

Waarom zou men de constructor protected maken?



- De assert methoden zijn static en bestaan steeds in 2 overloaded versies:
 - zonder message
 - met message (als eerste parameter, type String)



assertEquals

Method overloading: bestaat voor verschillende de datatypen

 Extra parameter mogelijk om een foutmelding mee te geven:

```
assertEquals(int expected, int actual);
assertEquals(String message, int expected, int actual);
```

 Extra parameter "delta" als foutenmarge voor de types float en double.

```
assertEquals(double expected, double actual,
```

double delta);

assertEquals(double, double): void

assertEquals(Object, Object): void

assertEquals(Object[], Object[]): void
 assertEquals(String, double, double): void

m assertEquals(String, float, float, float): void
assertEquals(String, long, long): void

assertEquals(String, Object, Object): void

assertEquals(String, Object[], Object[]); void

assertEquals(String, double, double, double): void

m assertEquals(double, double, double): void
assertEquals(float, float, float): void
assertEquals(long, long): void



```
assertTrue(boolean condition)
assertTrue (String message, boolean condition)
 De uitdrukking moet true zijn.
assertFalse(boolean condition)
assertFalse(String message, boolean condition)
   De uitdrukking moet false zijn.
assertNotNull(Object object)
assertNotNull(String message, Object object)
   Er moet een object zijn.
assertNull(Object object)
assertNull (String message, Object object)
   Er mag geen object zijn, m.a.w. de waarde moet null zijn.
```

De twee arrays bevatten dezelfde elementen.

Er zijn overloaded methoden voor arrays van primitives.

```
assertSame (Object expected, Object actual)
assertSame(String message, Object expected, Object actual)
   De twee parameters moeten naar hetzelfde object verwijzen.
assertNotSame(Object expected, Object actual)
assertNotSame (String message, Object expected,
                                             Object actual)
   De twee parameters mogen niet naar hetzelfde object verwijzen.
assertArrayEquals(Object[] expected, Object[] actual)
assertArrayEquals (String message, Object[] expected,
                                             Object[] actual)
```



```
fail()
```

fail (String message)

Veroorzaakt het falen van een test.

Elke goede testmethode eindigt met een (of meerdere) **assert**... of **fail** oproepen



Testcase: Equals en HashCode

- Even herhalen: equals en hashCode zijn 2 methoden van de klasse Object.
- We doen een override van beide methoden als we ZELF de uniciteit van onze klasse willen bepalen.

•equals:

- geeft true als 2 objecten gelijk zijn
- -in Object: geeft true als 2 objecten hetzelfde fysische adres hebben

• hashCode:

- -retourneert een unieke sleutel in de vorm van een int
- -in Object: retourneert het fysische adres in int-vorm



Testcase: Equals en HashCode

```
public class Persoon {
   private String naam;
   public Persoon(String naam) {
          this.naam = naam;
    @Override
    public boolean equals(Object o) {
        if (this == 0) return true;
        if (o == null || getClass() != o.getClass()) return false;
        Persoon persoon = (Persoon) o;
        return Objects.equals(naam, persoon.naam);
    @Override
    public int hashCode() {
        return Objects.hash(naam);
```

We werken zelf de equals en hasCode methode van onze klasse Persoon uit. We willen het uniek zijn van een Persoon-object laten afhangen van het attribuut naam

De testklasse (1)

```
public class PersoonTest {
    private static Persoon pers1;
    private static Persoon pers2;

    @BeforeClass
    public static void init() {
        pers1 = new Persoon("liesa");
        pers2 = new Persoon("elisa");
    }
}
```



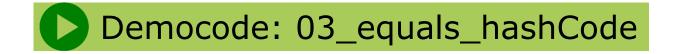
De testklasse (2)

```
@Test
public void testEquals() {
   assertTrue("De namen moeten gelijk zijn",
             pers1.equals(pers1));
   assertTrue("De namen moeten gelijk zijn",
             pers1.equals(new Persoon(string)));
   assertFalse("De namen moeten verschillen",
             pers1.equals(pers2));
   assertFalse("Vergelijken met null moet false geven",
             pers1.equals(null));
   assertFalse("Vergelijken met een ander type moet false geven",
             pers1.equals(new Integer(1)));
```

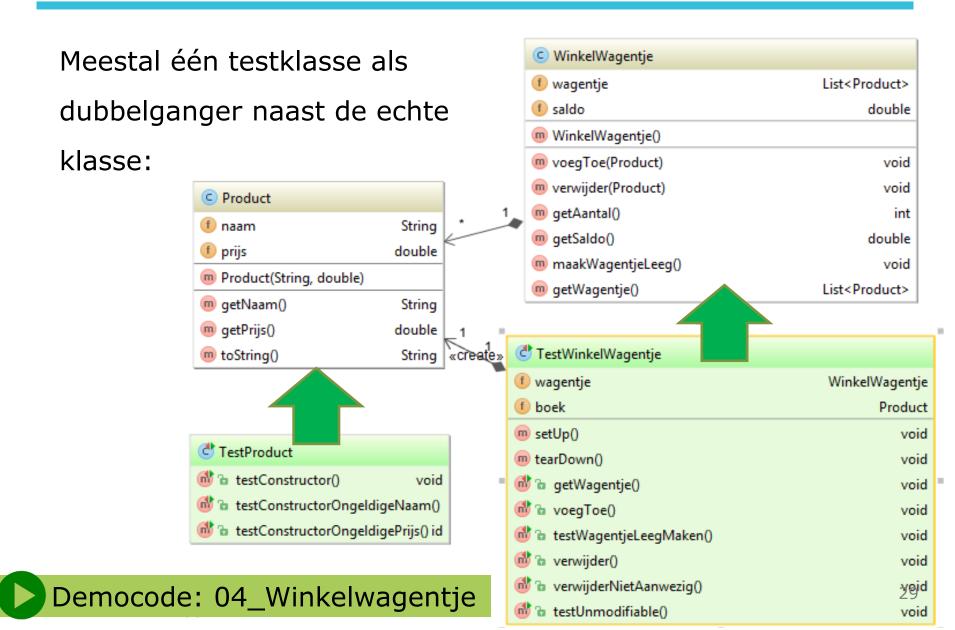


De testklasse (3)



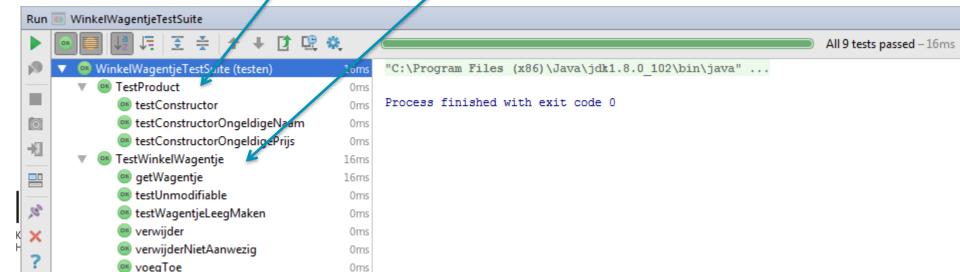


Meerdere testklassen combineren



Meerdere testklassen combineren

 Je kan verschillende testklassen samenvoegen in een TestSuite en dan runnen in IntelliJ:



Meerdere testklassen combineren

• Je kan ook vanuit een andere klasse de testklassen oproepen:

```
public class WinkelWagentjeTestRunner {
    public static void main(String[] args) {
        Result result = JUnitCore.runClasses(
                                   WinkelWagentjeTestSuite.class);
        System.out.println("Failures: "
                                   + result.getFailureCount());
        for (Failure failure : result.getFailures()) {
            System.out.println(failure.toString());
        System.out.println("Successful: "
                                   + result.wasSuccessful());
        System.out.println("Aantal testcases: "
                                   + result.getRunCount());
        System.out.println("Tijd: " + result.getRunTime()
                                   + " millisec");
        /* OUTPUT: */
        Failures: 0
        Successful: true
        Aantal testcases: 9
        Tijd: 15 millisec
```



Result-object

methoden met

testresultaten.

bevat interessante

informatie over de



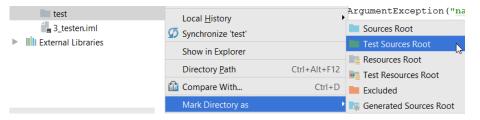
Video

- Bekijk volgende 2-delige demo voor JUnit best practices en ondersteuning in IntelliJ
 - JUnit 4 with IntelliJ: A quick introduction
 - -JUnit 4 with IntelliJ: Exceptions, Ignore, ...
- We tonen enkele aandachtspunten op de volgende pagina's
- Let op de "test first" benadering die toegepast wordt



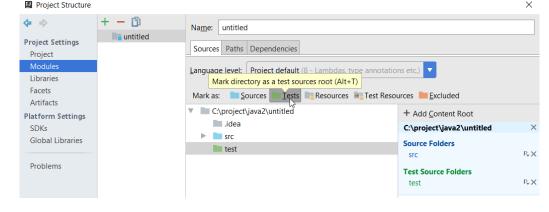


- Je kan test code in een afzonderlijke map zetten
 - Je testcode blijft dan gescheiden van je productiecode
 - -Maak een test map
 - Rechtermuismenu op map> mark directory as > Test sources



Ook zichtbaar/configureerbaar onder File>Project

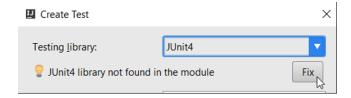
Settings>Modules







- In de test map kan je de test klassen in dezelfde packages stoppen als de te testen klassen in src
 - Test klassen binnen dezelfde package hebben toegang tot package private en protected methoden en variabelen van de te testen klassen
- IntelliJ kan testklassen genereren met lege test methoden
 - In te testen klasse: Navigate>Test
 of ALT+ENTER of CTRL+SHIFT+T
 - Indien nodig stelt IntelliJ voor de JUnit libraries te installeren [Fix]

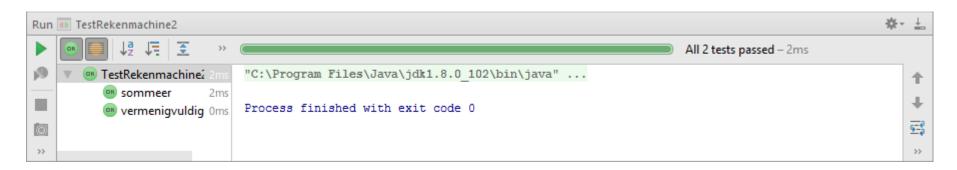


 IntelliJ kan berekenen hoeveel % van je code er via JUnit getest is. Hier bestaan ook specifieke tools voor zoals JaCoCo (Java Code Coverage)





Als je de klasse TestRekenmachine2 in IntelliJ runt, dan krijg je dit:



Als je in de methode sommeer de + door een * vervangt, dan krijg je dit:





Opdrachten



- Voorbeelden
 - Zie het project "Voorbeelden_04_Testen_Logging.zip" bij lesmateriaal, vooral "04_Winkelwagentje"

- Groeiproject
 - module 4 (deel 1 en 2: "Testen met JUnit")



- Opdrachten op BB
 - Rekenen
 - Bank
 - Punt





Agenda

1. Deel 1: Testen

- Het probleem & de oplossing
- JUnit
- De klasse Assert
- Meerdere testklassen combineren

2. Deel 2: Logging

- Logging Frameworks
- Logging Levels
- Logger methoden
- Log Handlers
- Log Formatters



Ondersteunend materiaal



http://tutorials.jenkov.com/java-logging/index.html





Logging

- Wegschrijven wat je programma doet.
- 1. OutputStream: ad hoc logging

```
System.err.println("Openen Stream gefaald");
```

- 2. Logging framework: uniforme en systematische logging voor je hele toepassing
 - Wanneer je logt
 - Waarheen je logt
 - In welk formaat je logt
 - **—** ...





Logging Frameworks

- java.util.logging
 - –Is onderdeel van JDK
 - –Soms afgekort tot **jul**
- Apache log4j 2
- Slf4j / logback



Meest gebruikt, maar API staat los van Java

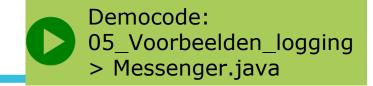


Java.util.logging

- 1) Maak een **Logger** object aan
 - In package java.util.logging
 - Conventie: 1 Logger object per klasse, met de naam van de klasse (kan static gedefinieerd worden)
- 2) Schrijf boodschappen met behulp van de methoden van het **Logger** object



Voorbeeld: Messenger



```
package be.kdg.jul;
import java.util.logging.Logger;
import java.util.logging.Level;
public class Messenger
                                              Naam van de klasse
  private static final Logger logger =
    Logger.getLogger("be.kdg.jul.Messenger");
  public static void main(String[] args) {
    logger.log(Level.INFO, "A message to you, Rudy.");
                                  klasse
                                             methode
                  tijdstip
     aug 17, 2017 7:07:34 PM be.kdg.jul.Messenger main
     INFO: A message to you, Rudy.
      level
                 boodschap
```

java.util.loggin.Level

- Het level duidt aan hoe ernstig een boodschap is.
- Van hoog naar laag:
 - SEVERE
 - WARNING
 - INFO
 - CONFIG
 - FINE
 - FINER
 - FINEST
- Voor elk level is er een shortcut methode. Voorbeeld:

```
logger.info("A message to you, Rudy.");
```

Andere logging frameworks gebruiken andere levels



Logging configuratie bestand

 Standaard gebruikt java logging.properties in de JRE installatie map om logging te configureren:

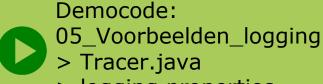
```
$JAVA_HOME/lib/logging.properties
```

• Je kan ook zelf een configuratie bestand meegeven met de optie -Djava.util.logging.config.file

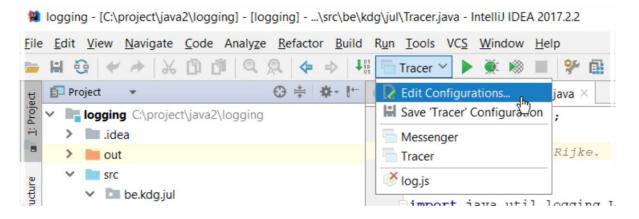
```
▶java
-Djava.util.logging.config.file=/project/log/myLog.properties
MainClass
```

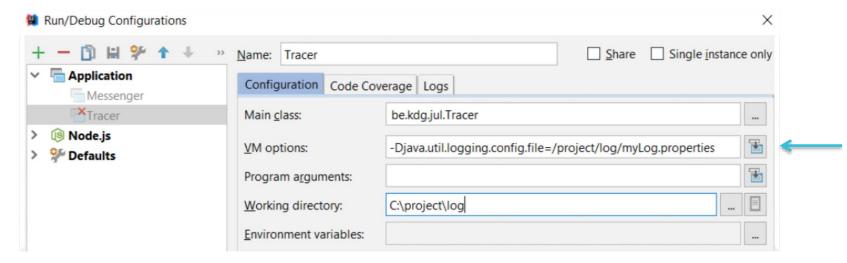


Logging configuratie bestand



- > logging.properties
- In IntelliJ IDEA voeg de optie toe aan de run configuration







Opdracht: configureer logging level



- 1. Kopieer \$JAVA_HOME/lib/logging.properties naar
 je project map
- 2. Verander in de kopie de regel (regel 29)
 - .level= INFO

naar

- .level= WARNING
- 3. Schrap alles na deze regel en bewaar het bestand
- 4. Refereer naar het logging bestand in de runtime configuratie voor.java
- 5. Run Messenger opnieuw. Als alles goed is wordt nu niks meer gelogd



Configureer logging level

- Via logging.properties bepaalt de uitvoerder hoeveel logging hij wil zien. De ontwikkelde code hoeft hiervoor niet aangepast.
- In logging.properties kan je alle logging levels gebruiken, plus

– ALL: log alle levels

– OFF: log niks



Configureer package logging level

- Wanneer je de logger naamconventies respecteert, kan je per package (en per klasse) configureren hoeveel gelogd wordt:
 - -.level: geldt voor alle packages en klassen
 - -be.kdg.level: geldt voor alle klassen van package be.kdg
 - -be.kdg.jul.Messenger.level: geldt enkel voor logging van deze klasse
- De meest precieze level definitie is deze die toegepast zal worden
- Zo kan je logging selectief verhogen voor packages waarvoor je een probleem vermoedt.



Log Level filteren



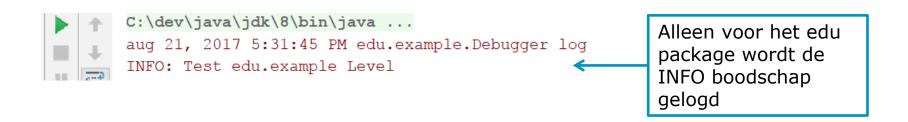
```
public class EduMessenger {
private static Logger logger =
     Logger.getLogger("edu.example.EduMessenger");
public void log(String msg) {
                                              Package: be.kdg.jul
    logger.log(Level. INFO, msg);
                                                 Beide loggers staan
                                                 standaard ingesteld
import edu.example.EduMessenger;
                                                 op Level.INFO
public class Levels {
 private static Logger logger =
     Logger.getLogger("be.kdg.jul.Levels");
                                              Package: edu.example
 public static void main(String[] args) {
    logger.log(Level.INFO, "Test be.kdg Level");
    EduMessenger eduMsg = new EduMessenger();
    eduMsg.log("Test edu.example Level");
```



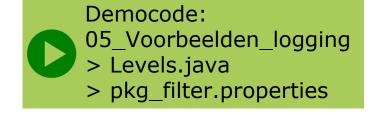
Log Level filteren

```
handlers= java.util.logging.ConsoleHandler
.level=WARNING
edu.level= INFO

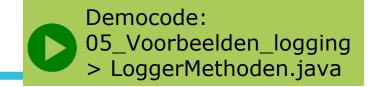
Algemeen level = WARNING
```







Methode .log



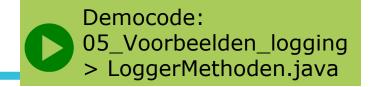
```
String user = "Carolus Magnus";
String company = "KDG";
logger.log(Level.INFO, "1. log info boodschap");
logger.info("2. Verkorte vorm info boodschap");
Lange en korte vorm van loggen
```

logger.log(Level.INFO, "3. Boodschap en exception", new RuntimeException("Caught Exception"));





Methode .log

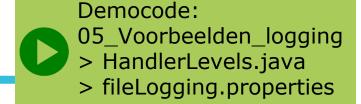


```
String user = "Carolus Magnus";
                                               Gebruik van
                                               variabelen in de
String company = "KDG";
                                               boodschap
logger.log(Level.INFO, "4. Concatenatie uitgevoerd voor "
   + user + " van " + company);
logger.log(Level.INFO, String.format("5. String.format " +
   "uitgevoerd voor %s van %s", user, company));
                                           Gebruik van parameters
                                           en array in de boodschap
logger.log(Level.INFO, "6. String substitute enkel als " +
   "INFO actief voor {0} ", user);
logger.log(Level.INFO, "7. Substitute meerdere parameters "+
```

met array {0} van {1}", new Object[]{user, company});



Log Handlers



• De eerste regel in ons logging.properties bestand zegt dat we naar de console loggen:

```
handlers = java.util.logging.ConsoleHandler
```

- Je kan naar andere plaatsen loggen met andere Handler klassen. Je kan zelf Handlers schrijven of deze uit java.uitl.logging gebruiken: StreamHandler, FileHandler, SocketHandler (naar netwerk server)...
- In Javadoc vind je de configuratie parameters voor elke Handler, die je in logging.properties kan gebruiken



FileHandler properties voorbeeld

```
# log naar console EN bestanden
handlers= java.util.logging.ConsoleHandler,
java.util.logging.FileHandler
# log in de home map (%h), met bestandsnamen
java0.log, java1.log ...
java.util.logging.FileHandler.pattern = %h/java%g.log
# log naar een volgend bestand wanneer het log
bestand 1 MB groot is
java.util.logging.FileHandler.limit = 1000000
# Hoe maximum 4 bestanden bij, overschrijf daarna het
eerste bestand
java.util.logging.FileHandler.count = 4
```



Democode:



05_Voorbeelden_logging

- > HandlerLevels.java
- > fileLogging.properties

Let op met \ in een windows pad (=escape teken in Java).
Gebruik / of \\

FileHandler voorbeeld (zonder properties)

```
Democode:
package be.kdg.jul;
                                                05 Voorbeelden logging
                                                > FileDemo.java
import java.io.IOException;
import java.util.logging.FileHandler;
import java.util.logging.Logger;
                                                              Volledige naam
                                                              van de klasse
public class FileDemo {
    public static void main(String[] args) throws IOException { ♥
        Logger logger = Logger.getLogger(FileDemo.class.getName());
        FileHandler fileHandler = new FileHandler ("mylogging.log", true);
        logger.addHandler(fileHandler);
        logger.setLevel(Level.WARNING);
        logger.info("Information");
                                                               append mode
        logger.warning("Warning");
```

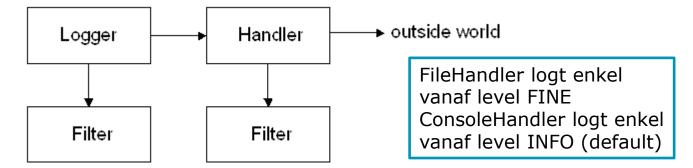


Alles vanaf WARNING en hoger wordt getoond op de console en in XML vorm in het bestand **mylogging.log** opgeslagen. Het bestand bevindt zich op het project directory niveau.

Log Handlers

Voor elke handler kan je een Level specificeren Boodschappen lager dan dit level worden door de handler genegeerd

```
handlers= java.util.logging.ConsoleHandler,
java.util.logging.FileHandler
java.util.logging.FileHandler.level= FINE
```



Je kan ook je eigen specifieke Filters (java.util.logging.Filter interface) schrijven en toevoegen

Log Handlers

```
public static void main(String[] args) {
  logger.log(Level.FINER, "A message to you, Rudy.");
  logger.log(Level.FINE, "Message in a bottle.");
  logger.log(Level.INFO, "Kleine boodschap.");
```



C:\dev\java\jdk\8\bin\java ...
aug 22, 2017 10:16:58 AM be.kdg.jul.Filter main
INFO: Kleine boodschap.



Democode:

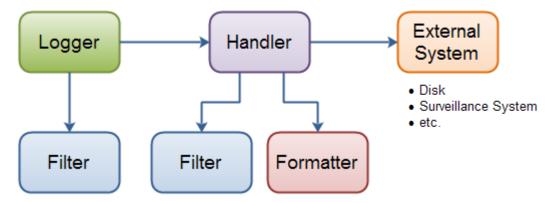
05_Voorbeelden_logging

- > HandlerLevels.java
 - > fileLogging.properties

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" standalone="no"?>
<!DOCTYPE log SYSTEM "logger.dtd">
<loa>
<record>
  <date>2017-08-22T10:16:58</date>
  <millis>1503389818957</millis>
 <sequence>1</sequence>
 <logger>be.kdg.jul.Messenger</logger>
 <level>FINE</level>
 <class>be.kdg.jul.Filter</class>
  <method>main</method>
 <thread>1</thread>
 <message>Message in a bottle.
</record>
<record>
  <date>2017-08-22T10:16:58</date>
  <millis>1503389818973</millis>
 <sequence>2</sequence>
 <logger>be.kdg.jul.Messenger
 <level>INFO</level>
 <class>be.kdg.jul.Filter</class>
  <method>main</method>
  <thread>1</thread>
 <message>Kleine boodschap.</message>
</record>
</log>
```

Log Formatters

- Merk het verschil in formaat op tussen beide logs op vorige slide
 - **ConsoleHandler** gebruikt default SimpleFormatter
 - FileHandler gebruikt default XMLFormatter



• Je kan zelf een Formatter schrijven. Extend hiervoor de abstracte klasse java.util.logging.Formatter. Voeg dan je Formatter toe aan een Handler in het logging.properties bestand.



Log Formatters

handlers= java.util.logging.ConsoleHandler
java.util.logging.ConsoleHandler.formatter=
 java.util.logging.XMLFormatter

```
C:\dev\java\jdk\8\bin\java ...
       <?xml version="1.0" encoding="UTF-8" standalone="no"?>
       <!DOCTYPE log SYSTEM "logger.dtd">
       <loa>
        <record>
          <date>2017-08-22T12:15:53</date>
         <millis>1503396953023</millis>
三
%
×
         <sequence>0</sequence>
         <logger>be.kdg.jul.Messenger</logger>
         <level>INFO</level>
          <class>be.kdq.jul.Messenger</class>
         <method>main</method>
         <thread>1</thread>
          <message>A message to you, Rudy.</message>
        </record>
```



Opdrachten



- Groeiproject
 - module 4 (deel 3: "Logging")



- Opdrachten op BB
 - Logging
 - Computer
- Zelftest!

